

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 85 0 Км 110760 24 КмвЛЗ
Бања Лука, 21.01.2025. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Даниеле Миловановић као предсједнице вијећа, Светлане Марић, Обрена Бужанина, др Вељка Икановића и Весне Антонић као чланова вијећа, уз учешће записничарке Мире Мачкић, у кривичном предмету према млдб. 1 због кривичних дјела обљуба са дјететом млађим од петнаест година из члана 172. став 3. у вези са ставом 1. Кривичног законика Републике Српске и обљуба са дјететом млађим од петнаест година из члана 172. став 7. у вези са ставом 3. и 1. истог законика и према млдб. 2 због кривичног дјела обљуба са дјететом млађим од петнаест година у помагању из члана 172. став 7. у вези са ставом 3. и 1. и чланом 39. став 1. Кривичног законика Републике Српске, одлучујући о захтјеву за заштиту законитости браниоца млдб 1 (сад пунољетног), адвоката Илије Андрића из Модриче, поднесеног против правоснажних рјешења Основног суда у Добоју број 85 0 Км 110760 22 Км 3 од 16.07.2024. године и Окружног суда у Добоју број 85 0 Км 110760 24 Кмж 3 од 26.09.2024.године, у сједници вијећа одржаној 21.01.2025. године је донио

ПРЕСУДУ

Одбија се као неоснован захтјев за заштиту законитости браниоца млдб 1, поднесен против правоснажних рјешења Основног суда у Добоју број 85 0 Км 110760 22 Км 3 од 16.07.2024. године и Окружног суда у Добоју број 85 0 Км 110760 24 Кмж 3 од 26.09.2024.године.

Образложење

Рјешењем Основног суда у Добоју број 85 0 Км 110760 22 Км 3 од 16.07.2024. године, на основу члана 42. Закона о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку („Службени Гласник Републике Српске „број: 13/10, са измјенама, надаље у тексту: Закон о заштити и поступању са дјецом), према млдб. 1 (тад пунољетног) је изречена васпитна мјера упућивања у васпитно поправни дом и одређено да ће суд накнадно одлучити о трајању ове мјере, која може трајати најмање 6 мјесеци, а најдуже 4 године, те је према млдб.2 на основу члана 37. Закон о заштити и поступању са дјецом, изречена васпитна мјера појачаног надзора родитеља и одлучено да ће суд накнадно одлучити о престанку ове мјере, с тим да иста не може трајати краће од 6 мјесеци, нити дуже од 2 године. Истим рјешењем је одлучено на основу члана 115. став 2. Закона о заштити и поступању са дјецом, да трошкови

поступка падају на терет буџетских средстава, а оштећена млдб. 3 је упућена са имовинско правним захтјевом на парницу. Жалбе бранилаца малољетних млдб. 1 и млдб. 2, изјављене против тог рјешења су одбијене као неосноване рјешењем Окружног суда у Добоју број 85 0 Км 110760 24 Кмж 3 од 26.09.2024.године.

Против наведених правоснажних рјешења, бранилац млдб 1. (сад пунољетног) је на основу члана 119. став 2. Закона о заштити и поступању са дјецом у вези са чланом 351. Закона о кривичном поступку Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број: 53/12 , 91/17 и 66/18 и 15/21, надаље у тексту: ЗКП РС), благовремено поднио захтјев за заштиту законитости (надаље у тексту: захтјев), без посебног истицања разлога за подношење овог ванредног правног лијека из члана 350. став 1. ЗКП РС, са приједлогом да овај суд, на основу члана 356. став 1 ЗКП РС, донесе рјешење којим ће уважити захтјев и преиначити другостепено рјешење тако да се малољетник „ослободи од оптужбе“ због недостатка доказа или да се укину другостепено и првостепено рјешење и предмет вратити Основном суду у Добоју на поновно одлучивање.

Захтјев је са предметним списима првостепеног суда достављен републичком јавном тужиоцу на одговор, сходно члану 353. став 1.) ЗКП РС. У одговору на захтјев, републичка јавна тужитељица Живана Бајић оспорава основаност захтјева и предлаже овом суду да га одбије на основу члана 355. ЗКП РС.

У складу са чланом 354. став 1. ЗКП РС, суд је испитао основаност захтјева према стању предметних списа, ограничавајући се на повреду закона, на коју се подносилац захтјева позвао, те је имао у виду и све друге одредбе ЗКП РС које се односе на захтјев за заштиту законитости, а сходно се примјењује у овом поступку на основу члана 119. став 2. Закона о заштити и поступању са дјецом, па је одлучио као у изреци овог рјешења из разлога који слиједе.

У захтјеву се уз остало наводи да су судови приликом доношења првостепеног и другостепеног рјешења у овом предмету „учинили битну повреду одредаба Закона о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку и Закона о кривичном поступку, те су повријеђене и одредбе Кривичног законика Републике Српске... да су побијана рјешења заснована на повреди права на одбрану млдб. 1, да се битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачке г) и з) ЗКП Републике Српске састоји у томе што се побијано рјешење заснива на доказима на којима се не може заснивати...“. Из ових и осталих навода захтјева произлази да је изјављен због повреда Закона о заштити и поступању са дјецом, као и повреда Кривичног законика и одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС, као законских основа из члана 350. став 1. тачке а) и б) ЗКП РС, за улагање овог ванредног правног лијека. С тим у вези је овај суд садржајно анализирао све наводе захтјева, којим су наведене повреде закона аргументоване.

При том је овај суд утврдио да се у захтјеву ничим конкретним не аргументује повреда права малољетника на одбрану, у било којем аспект тог права, чије кршење представља битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачке г) ЗКП РС, већ се ова повреда образлаже другом битном повредом поступка из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС, која се по ставу одбране огледа у томе што су побијана рјешења заснована на изјави свједока млдб. 3, као незаконитом доказу, а која повреда не представља правни основ за подношење захтјева за заштиту законитости. Право на

одбрану је садржано у принципу „једнакости оружја“ који манифестује једнак процени положај странака током поступка и обухвата, поред минималних права која малољетник има по члану 5. Закона о заштити и поступању са дјецом и сва друга права која му омогућују дјелотворну одбрану у свим фазама поступка, који се води уз пуно поштовање његове личности и његовом најбољем интересу. Не указујући конкретно ни на једну од ових повреда, подносилац захтјева неосновано настоји подвести под повреду права на одбрану, другу повреду из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС, која је издвојена као посебна повреда поступка и не представља законски основ за улагање овог ванредног правног лијека.

Уз то се у захтјеву опширно аргументују и разне варијанте битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС, које су по ставу одбране, почињене побијаним рјешењима. Оспорава се и правилност одлуке другостепеног суда да прихвати оцјену првостепеног суда о вјеродостојности исказа малољетне млдб. 3 као свједока и чињенично стање које је утврђено правоснажним првостепеним рјешењем. При том се као погрешно, посебно апостофира утврђење да је у критично вријеме малољетни млдб 1. знао да оштећена има мање од 15 година. При том подносилац захтјева очигледно губи из вида да погрешно утврђено чињенично стање, као ни битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС, нису законски основи за изјављивање захтјева за заштиту законитости, нити се на њима могу заснивати тврдња о повреди Кривичног законика и права на одбрану, као основима из члана 350. став 1. ЗКП РС, за подношење овог ванредног правног лијека.

Осим тога, неосновани су наводи захтјева да су побијаним рјешењима на штету малољетника учињене повреде Закона о заштити и поступању са дјецом и Кривичног законика, које су повреде су истицане и у жалби на првостепено рјешење, без позивања на конкретне одредбе закона којима су те повреде прописане.

С тим у вези се у захтјеву нетачно тврди да малољетнику није ни стављено на терет у овом поступку да је над оштећеном дјевојчицом извршио обљубу уз примјену силе и да ове околности нису ни утврђене првостепеним рјешењем. На овако нетачним наводима захтјева, који немају упориште у садржају тог рјешења, одбрана неуспјешно настоји оспорити правилност правне оцјене дјела, због којих је малољетнику изречена васпитна мјера упућивања у васпитно поправни дом, као кривичних дјела обљуба са дјететом млађим од 15 година из члана 172. став 3. у вези са ставом 1. КЗ РС и обљуба са дјететом млађим од 15 година члана 172. став 7. у вези са ставом 3. и 1. КЗ РС.

С тим у вези су другостепеним рјешењем Окружног суда у Добоју, одбијени као неосновани приговори жалбе којима је оспоравано првостепено рјешење Основног суда у Добоју, због повреде Кривичног законика, те су у образложењу другостепеног рјешења (на стр. 5. и 6.) изнесени, за ту одлуку релевантни разлози, које у свему прихвата и овај суд и подносилац захтјева упућује на те разлоге, као мјеродавне и за одлуку овог суда да су неосновани ти исти приговори, изнесени у захтјеву.

Тако је другостепени суд основано прихватио став првостепеног суда да у конкретном случају нема мјеста примјени одредаба о продуженом кривичном дјелу, јер продужено кривично дјело према члану 57. став 2. КЗ РС, не могу чинити кривична дјела против полне и друге слободе човјека, у коју групу спадају предметна кривична дјела из члана 172. став 3. у вези са ставом 1. КЗ РС и члана 172. став 7. у вези са ставом

3. и 1. КЗ РС, као и да између ових кривичних дјела не постоји привидни стицај по основу конзумпције, како то одбрана неосновано сматра, губећи из вида да се ради о два различа, временски и просторно потпуно одвојена кривична дјела извршена у реалном стицају од стране малољетног млдб 1. и то кривичног дјела из члана 172. став 3. у вези са ставом 1. КЗ РС, предузимањем 10.09.2021. године насилне обљубе са млдб. 3, као дјететом млађим од 15 година и кривичног дјела из члана 172. став 7. у вези са ставом 3. и 1. КЗ РС, предузимањем у октобру 2021. године друге полне радње са истом оштећеном.

Околност што између малољетног учиниоца кривичног дјела обљуба са дјететом млађим од 15 година из члана 172. став 3. у вези са ставом 1. КЗ РС и малољетице која је оштећена извршењем тог дјела, није утврђено постојање велика несразмјера у зрелости и узрасту, не искључује постојање овог кривичног дјела, како се то захтјевом настоји приказати. Ово стога јер тежи облик овог кривичног дјела није ни утврђен због велике несразмјере у зрелости и узрасту учиниоца и оштећене, већ због тога што је малољетни учинилац обљубу са оштећеном извршио употребом силе, што је такође једна, од више алтернативно прописаних квалификаторних околности из става 3. члана 172. КЗ РС. Извршилац тежег облика кривичног дјела обљуба са дјететом млађим од 15 година из члана 172. став 3. у вези са ставом 1. КЗ РС, не може се ни ослободити казне кад између њега и оштећеног дјетета не постоји значајна разлика у зрелости и узрасту, јер се због тога може, на основу члана 172. став 6. КЗ РС, ослободити само извршилац основног облика овог кривичног дјела из члана 172. став 1. КЗ РС, а не и неког од тежих облика из става 2. или 3. истог члана, како је то правилно наведено у правоснажном првостепеном рјешењу.

Поред тога, подносилац захтјева сматра да је повреда Кривичног законика учињена и непримјењивањем одредби КЗ РС о заблуди, које су основ за искључуње кривичне одговорности учинилаца кривичних дијела, али ову повреду темељи на властитом ставу да је код малољетника у критично вријеме постојала заблуда у погледу животне доби оштећене, иако побијаним рјешењима није утврђено постојање такве заблуде, било опозиве или неопозиве, на коју се захтјев позива. Стога судови нису ни имали чињенични основ за примјену одредбе члана 172. став 5. КЗ РС, која прописује блаже санкционисање учиниоца кривичног дјела из члана 172. став 1. КЗ РС, као ни одредбе члана 35. став 1. КЗ РС, којом се због стварне заблуде искључује кривична одговорност учиниоца.

Ничим није аргументован став подносиоца захтјева да су одлуком о изреченој васписној мјери учињене повреде Закона о заштити и поступању са дјецом и Кривичног законика на штету малољетника. У захтјеву се с тим у вези понављају наводи жалбе – да је млдб. 1 у међувремену постао пунољетан, завршио средњу школу и наставио да живи и ради у породичном домаћинству. Ове околности су имали у виду првостепени и другостепени суд и цијенећи да не оправдавају изрицање млдб. 1 као малољетном учиниоцу предметних кривичних дијела, неке васпитне мјере блаже од мјере упућивања у васпитно поправни дом, имајући при том у виду да му је раније изречена васпитна мјера судског укура рјешењем Основног суда у Добоју од 16.10.2020. године, која на њега очигледно није остварила позитиван одвраћајући утицај. При изрицању васпитне мјере упућивања у васпитно поправни дом, правилно су првостепеним рјешењем примјењене све релевантни одредбе члана 30, 31, 32, 33 и 42. Закона о заштити и поступању са дјецом. С тим у вези се захтјевом неосновано побија одлука другостепеног суда да одбије жалбу одбране којом је побијана и одлука

о васпитној мјери. Уз то, како правоснажним рјешењем није ни одређено трајање изречене васпитне мјере, већ је одлучено да ће суд о њеном трајању накнадно одлучити, то се захтјевом неосновано тврди да ће се ова мјера проводити према млдб. 1 до његове 24.године и тиме настоји упутити на повреде закона у погледу трајања изречене васпитне мјере која није почињена.

Због свега наведеног суд је утврдио да побијаним решењима нису учињене на штету млдб. 1 (сад пунољетног) , повреда Кривичног законика, нити повреде Закона о заштити и поступању са дјецом, како се то у захтјеву неосновано тврди и одлучено као у изреци ове пресуде, на основу члана 355. ЗКП РС у вези са чланом 119. став 2. Закона о заштити и поступању са дјецом.

Записничарка
Мира Мачкић

Предсједница вијећа
Даниела Миловановић

Тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Биљана Аћић